

Raadsvoorstel

Tabel registratiegegevens

Registratienummer	25.0007811
Zaaknummer	Z24003311
Datum oordeelsvormende raadsvergadering	26 juni 2025
Datum besluitvormende raadsvergadering	10 juli 2025
Van afdeling	Zorg & Welzijn
Onderwerp	Beleidsvisie doorontwikkeling ontmoetingscentra
Portefeuillehouder	wethouder R.W. Tesselaar

Samenvatting

In 2024 heeft de gemeenteraad van Opmeer besloten de Sociaal Beheerder van de ontmoetingscentra zelf in dienst te nemen. Met het zelfde raadsbesluit is de opdracht aan het college verstrekt om een visie op te stellen en een locatie onderzoek te verrichten voor Spanbroek/Opmeer en dit in tweede kwartaal 2025 aan de gemeenteraad toe te doen. De visie is ontwikkeld en er is onderzoek gedaan naar de criteria voor Ontmoetingscentra. Deze ligt nu voor om vast te stellen.

Inleiding

De ontmoetingscentra in onze gemeente vervullen een belangrijke rol in het bevorderen van sociale cohesie, participatie en welzijn. Door maatschappelijke ontwikkelingen, veranderende bewonersbehoeften en het belang van vrijwilligers, is er behoefte aan een herijking van de visie op de ontmoetingscentra.

In het raadsbesluit (het geamendeerde raadsvoorstel inzake Beheer Wijksteunpunten) van 16 mei 2024 is verzocht om een toekomstvisie op de doorontwikkeling van de ontmoetingscentra, evenals het

Raadsvoorstel

uitvoeren van locatieonderzoek voor het ontmoetingscentrum Opmeer/Spanbroek. Met betrekking tot het locatieonderzoek is gevraagd te onderzoeken of het wenselijk en mogelijk is om het ontmoetingscentrum in Opmeer/Spanbroek (De Schakel) op de huidige locatie te handhaven, of dat er gekozen moet worden voor een alternatieve locatie in Opmeer/Spanbroek.

Voorgesteld besluit

1. De visie doorontwikkeling ontmoetingscentra vast te stellen;
2. Het college opdracht te geven een uitvoeringsplan op te stellen voor de uitvoering van de visie;
3. Het college opdracht te geven onderzoek te doen naar de genoemde mogelijke locaties in de visie onder '4.3. Potentiële locaties', met uitzondering van het nieuwbouwproject op de Meibloem, voor een ontmoetingscentrum in Spanbroek, inclusief de financiële kosten;
4. Het college opdracht te geven onderzoek te doen naar de huidige rechtsvorm en of deze voldoet aan de toekomstbestendigheid en duurzaamheid van ontmoetingscentra en andere rechtsvormen te onderzoeken.

Argumenten

1.1 Het voorstel past in het ingezette beleid

De visie sluit aan bij het coalitieakkoord Vitaal Opmeer, de Nota Sociaal Domein en de toekomstvisie 2030.

1.2 De visie waarborgt de toekomstbestendigheid van ontmoetingscentra

De gemeente Opmeer is een zorgzame gemeenschap waar inwoners zich geborgen en welkom voelen. Ontmoetingscentra spelen hierin een sleutelrol: ze bevorderen sociale cohesie, ondersteunen zelfredzaamheid en bieden ruimte voor ontmoeting, ondersteuning en informatie. In het licht van maatschappelijke veranderingen, zoals vergrijzing, veranderende vrijwilligersdynamiek en de behoefte aan inclusie, is een toekomstgerichte beleidsvisie noodzakelijk.

1.3. De visie versterkt de sociale cohesie in Opmeer

Ontmoetingscentra zijn flexibel in het aanbieden en opzetten van activiteiten, laagdrempelig en toegankelijk voor alle inwoners van Opmeer. Het is een plek waar inwoners elkaar ontmoeten, elkaar ondersteunen en informatie ontvangen. Het is een instrument om de sociale cohesie te vergroten.

1.4. De visie voorziet in een grotere rol voor preventie en vroeg-signalering

Ontmoetingscentra zijn een plek waar inwoners elkaar vinden, en waar het sociaal wijkteam, welzijnsorganisaties en andere professionele organisaties laagdrempelig aanwezig zijn om hulp aan te bieden en een preventieve rol vervullen.

2.1 Een gedeelde visie biedt richting en duidelijkheid voor toekomstige beleidsvorming en investeringen.

Door de visie op ontmoetingscentra vast te stellen wordt de koers van de gemeente Opmeer bepaald.

Raadsvoorstel

Het geeft bewoners, vrijwilligersorganisaties en maatschappelijke partners houvast bij het ontwikkelen van activiteiten en initiatieven. De visie is tot stand gekomen door een zorgvuldige stakeholdersanalyse waarbij veel partijen input hebben geleverd. Hierdoor is de visie gedragen door deze partijen en de input van inwoners. Hierdoor is een uitvoeringsplan gewenst.

3.1 Nader onderzoek locaties noodzakelijk na vaststelling visie en criteria

Alle locaties moeten zorgvuldig afgewogen worden om te bepalen welke locatie het beste past bij de behoeften en de beschikbare financiële middelen met betrekking tot het nieuwe ontmoetingscentrum. Deze locaties kunnen nader onderzocht worden als de daarvoor geldende criteria worden vastgelegd binnen de visie. Daarom is het nodig dat hier nader onderzoek op wordt uitgevoerd. Alle, in de visie genoemde, potentiële locaties worden hierbij nader onderzocht, met uitzondering van het nieuwbouwproject op de Meibloem.

4.1 Rechtsvorm heeft mogelijk invloed op participatie

In 2025 heeft de gemeente Opmeer, als maatregel op verzoek van verschillende stichtingen, het beheer van de ontmoetingscentra overgenomen. Het doel hiervan was om van de centra sterke, levendige en toekomstbestendige plekken te maken. Er dient een evaluatie plaats te vinden op de huidige rechtsvorm om te kunnen beoordelen of deze situatie toekomstbestendig is en voldoet aan alle verwachtingen. Door de ontmoetingscentra in het beheer te houden van de gemeente bestaat het risico dat inwoners meer 'afstand' ervaren tot de ontmoetingscentra en daarom niet maximaal participeren. De gemeente neemt idealiter vooral een faciliterende rol in: zij ondersteunt initiatieven en biedt waar nodig financiële hulp, maar stuurt niet actief op het dagelijkse beheer.

Kanttekeningen

1.1 en 1.2 Niet vaststellen zorgt voor onduidelijkheid.

Indien de visie als voorgelegd niet wordt vastgesteld door de gemeenteraad, kan het college niet overgaan tot een uitvoeringsplan en eventuele verder ontwikkelingen als genoemd in de visie. Dit zorgt voor onduidelijkheid over onder andere de positionering en opdracht aan de sociaal beheerders met betrekking tot de uitvoering van werkzaamheden ten behoeve van de Ontmoetingscentra.

3.1 Behouden van huidige situatie.

Zoals in de visie weergegeven voldoet ontmoetingscentra de Schakel niet aan alle criteria die middels de visie worden vastgesteld. Indien er voor gekozen wordt om toch de locatie te behouden en geen onderzoek te verrichten naar andere locaties, heeft de schakel minder ontwikkelperspectief.

4.1 Huidige rechtsvorm biedt uitdagingen

Gedurende het opstellen van de visie is naar voren gekomen dat de huidige rechtsvorm uitdagingen biedt voor de langer termijn. In 2024 is dit al duidelijk geworden, doordat bestuur posities moeilijk in te vullen zijn. Daarnaast word in de visie het volgende aangegeven: "*Er dient een evaluatie plaats te vinden op de huidige rechtsvorm om te kunnen beoordelen of deze situatie toekomstbestendig is en voldoet aan alle verwachtingen. Door de ontmoetingscentra in het beheer te houden van de gemeente*

Raadsvoorstel

bestaat het risico dat inwoners meer 'afstand' ervaren tot de ontmoetingscentra en daarom niet maximaal participeren".

Beoogd maatschappelijk effect

De doorontwikkeling van de ontmoetingscentra heeft als doel de sociale cohesie binnen de gemeente te versterken en een breed scala aan maatschappelijke voordelen te realiseren. De centra bieden niet alleen een fysieke plek voor sociale interactie, maar spelen ook een cruciale rol in preventie en vroeg signalering van maatschappelijke problematiek.

Sociale cohesie en gemeenschapsgevoel

Ontmoetingscentra bevorderen de onderlinge verbinding tussen bewoners, versterken het gemeenschapsgevoel en zorgen voor een meer inclusieve samenleving. Dit draagt bij aan het welzijn van alle inwoners, vooral kwetsbare groepen zoals ouderen, jongeren en mensen met een migratieachtergrond.

Preventie en vroegsignalering

De ontmoetingscentra fungeren als belangrijke schakels in het voorkomen van problemen zoals eenzaamheid, mentale gezondheidsproblemen en verslaving. Dankzij de informele setting kunnen vrijwilligers en sociaal werkers signalen van moeilijkheden vroegtijdig opvangen, waardoor tijdige ondersteuning kan worden geboden. Samenwerking met zorg- en welzijnsinstanties versterkt deze preventieve rol, wat uiteindelijk bijdraagt aan een gezondere en veerkrachtigere gemeenschap.

Duurzaamheid en toekomstbestendigheid

Door het heroverwegen van de rechtsvormen van de ontmoetingscentra wordt er gezorgd voor een structureel duurzame en toekomstbestendige organisatie. Dit zorgt ervoor dat de centra ook op de lange termijn blijven bijdragen aan de samenleving, met een focus op zowel sociale als economische duurzaamheid.

Maatschappelijke impact:

De verwachte maatschappelijke impact is breed: versterking van de sociale netwerken, verbetering van de geestelijke gezondheid door ontmoeting en preventie, en vermindering van zorgkosten door vroegtijdige signalering en interventie. Deze aanpak draagt bij aan een inclusieve, gezonde en veerkrachtige samenleving.

Wettelijk kader

In de Opmeerse politiek krijgen de doelstelling participatie, inclusie, leefbaarheid en preventie veel aandacht. Deze doelstellingen sluiten aan bij verschillende beleidsstukken, waaronder bijvoorbeeld de ambities uit het coalitieakkoord Vitaal Opmeer, de Toekomstvisie 2030, het Pact van West-Friesland en de Nota Sociaal Domein. Zo benadrukt de Nota Sociaal Domein dat ontmoetingscentra, samen met de betrokkenheid van de inwoners, de ruggengraat van de wijk vormen. Ze hebben een positieve invloed op de gemeenschap, onder andere door het bieden van vrijwilligerswerk, het tegengaan van

Raadsvoorstel

vereenzaming, het creëren van nieuwe sociale contacten en het organiseren van nieuwe activiteiten. Ontmoetingscentra vervullen een essentiële functie voor alle inwoners, met name voor degenen die extra ondersteuning nodig hebben. Ze bieden bovendien de mogelijkheid om preventief in te spelen op maatschappelijke vraagstukken, door het aanbieden van samenhangende en diverse activiteiten die de gehele gemeente ten goede komen.

Participatie

De ontmoetingscentra zijn er voor én door de inwoners. Daarom is het essentieel om lokale betrokkenheid en eigenaarschap actief te stimuleren. Inwoners en vrijwilligers worden nauw betrokken bij de programmering en het beheer van de centra. De gemeente blijft daarin vooral een betrokken partner die ruimte wil geven aan lokale kracht en eigenaarschap.

Hiervoor is nodig:

- Een faciliterende en verbindende rol voor de gemeente:
 - Faciliteren: Ondersteunen van bewonersinitiatieven en het stimuleren van vrijwilligersstructuren.
 - Verbinden: Bevorderen van samenwerking tussen organisaties en netwerken.
 - Investeren: In gebouwen, ondersteuning en procesbegeleiding.
 - Luisteren: Structurele dialoog met inwoners en gebruikers van de centra.
- Een actieve participerende rol van inwoners:
 - Betrokkenheid: Actief meedenken, meepraten en mee-organiseren van activiteiten en het beheer van de centra. Dit kan zowel als vrijwilliger zijn, als door het aandragen van ideeën en wensen.
 - Eigenaarschap: Het nemen van verantwoordelijkheid voor het welzijn van de ontmoetingscentra, waardoor deze écht van de gemeenschap worden.
 - In de toekomst wordt samen met de gemeenschap gekeken of de huidige bestuursvorm voldoet en naar andere duurzame beheervormen. De gemeente blijft in dat geval partner in ondersteuning en toezicht.

Bij de totstandkoming van deze visie is een uitgebreide stakeholdersanalyse uitgevoerd. Hier hebben veel partijen in geparticipeerd en is dit een gezamenlijk resultaat.

Communicatie

Zodra de visie is vastgesteld kan dit worden beschouwd als bestaand beleid. Hieruit voort komt een uitvoeringsplan waarin het onderwerp communicatie ook centraal zal staan. Op dit moment zijn er ontwikkelingen rondom een gezamenlijke website die zal worden ingericht voor de ontmoetingscentra. Dit communicatie middel zal naar verwachting in Q3 2025 gereed zijn. Verder vraagt het voorstel geen andere communicatiemiddelen op dit moment.

Raadsvoorstel

Financiën

De uitvoering van het onderzoek naar locaties en rechtsvormen brengt incidentele kosten met zich mee. De raad wordt te zijner tijd geïnformeerd over de benodigde middelen via een separaat raadsvoorstel

De uitvoering van het plan kan leiden tot investeringen in gebouwen, ondersteuning of rechtsvormveranderingen. Hiervoor geldt dat dit pas aan de orde is na goedkeuring van het uitvoeringsplan en de onderzoeken en het hiervoor benodigde budget kan alleen gevoteerd worden door de gemeenteraad.

Uitvoering

2025: Start harmonisatie

Acties:

1. Begin van de harmonisatie van de activiteiten, prijzen en procedures tussen de ontmoetingscentra.
2. Oprichting van een gezamenlijke website voor de ontmoetingscentra, met informatie over activiteiten, openingstijden, en faciliteiten.
3. Versterking en stimuleren van het vrijwilligersnetwerk, met nadruk op het aantrekken van diverse vrijwilligersgroepen (o.a. jongeren, statushouders, ouderen).

2025/2026: Opstellen uitvoeringsplan Ontmoetingscentra

Acties:

1. Ontwikkelen van een uitvoeringsplan voor de ontmoetingscentra, met specifieke doelen voor de komende jaren.
2. Bepalen van de benodigde middelen en resources voor de uitvoering van het plan.
3. Uitwerken van concrete acties voor het verhogen van de toegankelijkheid en flexibiliteit van het activiteitenaanbod.

Medio 2026: Besluitvorming over nieuwe locatie Spanbroek en uitbreiding activiteitenaanbod

Acties:

1. Evaluatie van de potentiële locatie in Spanbroek en besluitvorming over de haalbaarheid en benodigde aanpassingen.
2. Uitbreiding van het activiteitenaanbod om diverse doelgroepen te bedienen, met bijzondere aandacht voor jongeren, gezinnen, anderstaligen en kwetsbare inwoners.

2027: Evaluatie voortgang, bijstelling beleid, implementatie nieuwe locatie

Acties:

1. Evaluatie van de voortgang van de implementatie van de nieuwe locatie en het bredere activiteitenaanbod.
2. Bijstellen van het beleid op basis van de evaluatie en feedback van de betrokkenen.

Raadsvoorstel

3. Volledige implementatie van de nieuwe locatie in Spanbroek, met uitbreiding van de programma's en faciliteiten.

Bijlagen

Beleidsvisie Ontmoetingscentra Opmeer

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Opmeer,

gelet op eerder genomen raadsbesluit (16 mei 2024) betreffende Ontmoetingscentra Opmeer;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 3 juni 2025,

gehoord de behandeling in de oordeelsvormende raadsvergadering van 26 juni 2025;

besluit:

1. De visie doorontwikkeling ontmoetingscentra vast te stellen;
2. Het college opdracht te geven een uitvoeringsplan op te stellen voor de uitvoering van de visie;
3. Het college opdracht te geven onderzoek te doen naar de genoemde mogelijke locaties in de visie onder '4.3. Potentiële locaties', met uitzondering van het nieuwbouwproject op de Meibloem, voor een ontmoetingscentrum in Spanbroek, inclusief de financiële kosten;
4. Het college opdracht te geven onderzoek te doen naar de huidige rechtsvorm en of deze voldoet aan de toekomstbestendigheid en duurzaamheid van ontmoetingscentra en andere rechtsvormen te onderzoeken.

Besloten in de raadsvergadering van 10 juli 2025.

L. Gijben
griffier

H.M. Wiersema
voorzitter